Europa-Parlamentet
2024-2029

Udenrigsudvalget

2025/2048(INI)

16.6.2025

UDKAST TIL BETÆNKNING

om bekæmpelse af tværnational undertrykkelse af menneskerettighedsforkæmpere
(2025/2048(INI))

Udenrigsudvalget

Ordfører: Chloé Ridel

PR_INI

INDHOLD

Side

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING 3

BEGRUNDELSE 7

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA 9

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om bekæmpelse af tværnational undertrykkelse af menneskerettighedsforkæmpere (2025/2048(INI))

Europa-Parlamentet,

– der henviser til FN's erklæring om menneskerettighedsforkæmpere og til FN's Menneskerettighedsråds resolution af 4. april 2025 om menneskerettighedsforkæmpere og nye og fremspirende teknologier: beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere, herunder kvindelige menneskerettighedsforkæmpere, i den digitale tidsalder,

– der henviser til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 3 og 21,

– der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

– der henviser til EU-retningslinjerne vedrørende menneskerettighedsforkæmpere, der blev vedtaget i juni 2004 og til sin beslutning af 16. marts 2023 om EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere[1],

– der henviser til forretningsordenens artikel 55,

– der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget (A10-0000/2025),

A. der henviser til, at tværnational undertrykkelse er et veldokumenteret fænomen, der finder sted i en global kontekst med svækkede menneskerettigheder, indskrænkning af civilsamfundets råderum og en stigende forekomst af autoritære regimer;

B. der henviser til, at menneskerettighedsforkæmpere er helt afgørende allierede for EU med hensyn til at forsvare og fremme menneskerettighederne, demokratiet og retsstatsprincippet; der henviser til, at gennemførelsen af EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere og forpligtelserne heri stadig er uensartet;

C. der henviser til, at menneskerettighedsforkæmpere i hele verden er i risiko for tværnational undertrykkelse, og at der er registreret et stigende antal tilfælde i de senere år;

D. der henviser til, at der ikke findes nogen universelt vedtaget definition af tværnational undertrykkelse, og at officielle data er begrænsede; der henviser til, at tværnational undertrykkelse almindeligvis henviser til angreb og trusler fra stater, der har til hensigt at forsvare og fremme deres interesser ved at række ud over nationale grænser for at bruge tvang over for, kontrollere eller lukke munden på dissidenter, politiske modstandere, journalister, aktivister, menneskerettighedsforkæmpere og medlemmer af diasporaen ved hjælp af en bred vifte af metoder;

E. der henviser til, at EU's udenrigs- og indenrigspolitiske reaktioner på tværnational

[1] EUT C, C/2023/409, 23.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj.

undertrykkelse stadig er begrænsede på trods af den stigende bevidsthed om problemet;

F. der henviser til, at sociale medier og andre digitale platforme kan skabe et understøttende miljø for tværnational undertrykkelse;

I. Tværnational undertrykkelse af menneskerettighedsforkæmpere: stigende tendenser og trusler

1. fordømmer tværnational undertrykkelse som en alvorlig trussel mod den internationale menneskerettighedslovgivning og retten til frihed, ytringsfrihed, foreningsfrihed og beskyttelse mod vilkårlig tilbageholdelse og vold og som en udfordring af værtslandenes suverænitet ved hjælp af taktikker med udenlandsk indblanding;

2. fremhæver, at statsstøttet tværnational undertrykkelse antager stadig mere lumske former, herunder fysisk skade og tortur, overvågning, juridisk pres, digitale trusler, tvungne forsvindinger og bortførelser, ofte med henblik på tvungen hjemsendelse, udleveringsanmodninger, trusler mod familiemedlemmer og udenretslige henrettelser;

3. fordømmer autoritære regimer overalt i verden for i stigende grad at gøre brug af digital tværnational undertrykkelse og AI-baserede teknologier, spyware, hacking og doxing for at chikanere, overvåge og intimidere menneskerettighedsforkæmpere, navnlig kvinder, som i uforholdsmæssigt høj grad er mål for seksualiserede ukvemsord og trusler;

4. fordømmer gerningsmændene for at udøve juridisk og diplomatisk pres, bl.a. ved hjælp af politisk motiverede INTERPOL-efterlysningsblade (rødt hjørne), hvori der anmodes om anholdelse og udlevering af menneskerettighedsforkæmpere, der lever i eksil, misbrug af betegnelsen "terrorist", strafferetlig retsforfølgning in absentia og andre foranstaltninger af administrativ karakter såsom inddragelse af statsborgerskab, rejseforbud og nægtelse af identitetsdokumenter og konsulære tjenester eller banktjenester;

5. giver udtryk for alvorlig bekymring over den rolle, som værtslande og ikkestatslige aktører, f.eks. den private spywareindustri, kriminelle organisationer og stedfortrædere, spiller med hensyn til at facilitere tværnational undertrykkelse;

6. er bekymret over indskrænkningen af civilsamfundets råderum og over, at mennesker i landflygtighed, hvis stemmer er medvirkende til at dokumentere overgreb i autoritære stater, bringes til tavshed; minder om, at frie, demokratiske samfund, navnlig i EU's umiddelbare nabolande, er i EU's interesse;

7. fremhæver de varige psykologiske konsekvenser af tværnational undertrykkelse for ofrenes mentale sundhed og generelle trivsel;

II. Integrering af fænomenet tværnational undertrykkelse i EU's politikker

8. opfordrer Kommissionen, medlemsstaterne og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) til systematisk at bringe tværnational undertrykkelse op i forbindelse med menneskerettighedsdialoger med lande uden for EU og i andre fora for bilateralt og multilateralt samarbejde såsom FN's Menneskerettighedsråd;

9. opfordrer Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten til at revidere EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati og EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere for at inkludere den voksende trussel, som tværnational undertrykkelse udgør mod menneskerettighedsforkæmpere, såvel som bestemmelser om beskyttelse af og sikkerhed for menneskerettighedsforkæmpere og økonomisk støtte til dem;

10. opfordrer EU og dets medlemsstater til at gennemføre EU's pagt om migration og asyl på en måde, som beskytter menneskerettighedsforkæmpere, der søger tilflugt fra tredjelande med autoritære regimer;

11. opfordrer medlemsstaterne til at gøre bedst mulig brug af deres nationale politikker og fleksibilitet til at udforme en mere sammenhængende, koordineret og forudsigelig visumpolitik for menneskerettighedsforkæmpere, der er udsat for tværnational undertrykkelse;

III. Styrkelse af koordineret overvågning og dataindsamling

12. opfordrer EU-Udenrigstjenesten og medlemsstaterne til at koordinere deres indsats og etablere informations-, data-, sporings- og rapporteringsmekanismer for at forbedre dokumentationen af tilfælde af tværnational undertrykkelse på deres territorium og til at oprette kontaktpunkter for menneskerettighedsforkæmpere på EU-delegationerne;

13. opfordrer Kommissionen til at oprette en centraliseret mekanisme til registrering, overvågning og vurdering af tilfælde af tværnational undertrykkelse mod menneskerettighedsforkæmpere i EU, hvilket vil bidrage til at indkredse huller i EU's politik og udforme passende strategiske reaktioner;

14. opfordrer medlemsstaterne til at kodificere tværnational undertrykkelse i national lovgivning for at hjælpe statslige institutioner med at opdage og forebygge tværnational undertrykkelse;

15. opfordrer medlemsstaterne og Europol til at tilbyde uddannelse i kendskab til tværnational undertrykkelse til relevante statslige organer, eksterne tjenesteudbydere og deres personale, navnlig cybersikkerheds-, retshåndhævelses- og immigrationsmedarbejdere og personale, der har til opgave at behandle visumansøgninger og tage stilling til udleveringsanmodninger og andre former for retligt samarbejde med lande uden for EU;

IV. Håndtering af de risici, der er forbundet med digitale teknologier som mulighedsskabende værktøjer til tværnational undertrykkelse

16. opfordrer EU og dets medlemsstater til at tackle digitale former for tværnational undertrykkelse;

17. anmoder medlemsstaterne om at føre nøje tilsyn med markeder for spyware og overvågningsudstyr og med operationer, hvor det benyttes, og om at ophæve eksporten af licenser til spyware, når det er relevant;

18. opfordrer Kommissionen til at håndhæve forordningen om digitale tjenester og sikre, at

sociale medieplatforme overholder menneskerettighedsforpligtelserne og griber ind over for tværnational undertrykkelse;

V. Sikring af ansvarlighed og anvendelse af sanktioner

19. opfordrer EU til at drage stater og regimer, der begår tværnational undertrykkelse, til ansvar for krænkelser af menneskerettighederne i henhold til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og den europæiske menneskerettighedskonvention;

20. opfordrer EU til at øge finansieringen til ProtectDefenders.eu, udvide dets mandat til at omfatte menneskerettighedsforkæmpere, der er i risiko for tværnational undertrykkelse i EU, og øge finansieringen til civilsamfundsorganisationer, som er aktive inden for beskyttelse af menneskerettighedsforkæmpere, der er i fare;

21. opfordrer Kommissionen til at samarbejde yderligere med Interpol og FN for at få sat en stopper for den uretmæssige, politisk motiverede anvendelse af Interpols efterlysningsblade (rødt hjørne), informationsindsamlingsblade (blåt hjørne), nationale efterlysningsblade ("diffusions") og udleveringsanmodninger; opfordrer til, at Europols mandat skal dække tværnational undertrykkelse og vurderingen af dermed relaterede hændelser og INTERPOL-efterlysningsblade rettet mod menneskerettighedsforkæmpere;

22. opfordrer EU og dets medlemsstater til at anvende alle disponible redskaber til at beskytte menneskerettighedsforkæmpere og styrke national suverænitet og demokratiske værdier, bl.a. sanktioner i henhold til den globale EU-ordning for menneskerettighedssanktioner, visumforbud og udvisning af diplomater;

23. opfordrer EU og EU-Udenrigstjenesten til at intensivere de diplomatiske forbindelser, herunder gennem EU-delegationerne, for at forebygge og afskrække tredjelande fra at bruge taktikker med tværnational undertrykkelse og til at fremhæve disse hændelser i offentlige erklæringer;

°

° °

24. pålægger sin formand at fremsende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Parlamentet har opfordret til denne initiativbetænkning i en situation med øget bevidsthed om og dokumentation af tværnational undertrykkelse. Den indeholder en omfattende analyse og henstillinger til EU-institutionerne og medlemsstaterne om at fremme, udvide og styrke beskyttelsen af menneskerettighedsforkæmpere, der er udsat for tværnational undertrykkelse fra tredjelande, hvis myndigheder og stedfortrædere har arbejdet utrætteligt på at lukke munden på, intimidere eller chikanere menneskerettighedsforkæmpere i deres værtslande. Handlingerne omfatter fysisk skade, overvågning, juridisk pres, digitale trusler, bortførelser, udleverings- og udvisningsanmodninger, trusler mod familiemedlemmer samt udenretslige henrettelser.

Autoritære regimers tværnationale undertrykkelse fungerer internt ved at afskrække fra dissens og nægte menneskerettighedsforkæmpere og deres familier sikkerhed såvel som eksternt ved at teste værtslandene og deres evne til at reagere og beskytte menneskerettighedsforkæmpere, hvilket udstiller deres retssystemers skrøbelighed. Den krænker de grundlæggende menneskerettigheder, undergraver retsstatsprincippet og demokratiet og truer den nationale suverænitet og sikkerhed gennem udenlandsk indblanding. Som følge heraf indskrænkes civilsamfundets råderum i hele verden, mens menneskerettighedsforkæmpere, der anmelder overgreb og autoritær praksis, bringes til tavshed og forhindres i at informere deres lokalsamfund.

Men hverken de internationale eller europæiske retlige rammer indeholder en fælles begrebsmæssig ramme eller definition, endsige en koordineret mellemstatslig reaktion på EU-plan med forebyggende og beskyttende foranstaltninger.

Stater, der giver sig af med tværnational undertrykkelse, udnytter huller i lovgivningen og manglen på officielle data. Ved hjælp af stadig mere skumle taktikker benytter de ikkestatslige aktører eller "stedfortrædere" til at udføre undertrykkelse uden for deres egne grænser og jurisdiktion såsom private spyware- og overvågningsvirksomheder, organiserede kriminelle netværk eller diasporagrupper med tilknytning til regimet.

Digitale platforme, kommunikationsteknologier, sociale medieplatforme og andre nye instrumenter såsom kunstig intelligens har forværret risiciene, herunder kønsbaseret digital undertrykkelse, cyberchikane, desinformation og mobning, hvilket udgør yderligere hindringer for at opretholde ansvarlighed.

Ifølge Freedom House, som har samlet den største tilgængelige database om emnet, havde over 20 % af verdens regeringer i 2024 været involveret i tværnational undertrykkelse siden 2014 med 1 034 direkte fysiske hændelser i 100 mållande. Dette peger i retning af et mønster med "global autoritærisme". Nok så interessant tegner ti regimer sig for næsten 80 % af overgrebene – Kina, Tyrkiet, Tadsjikistan, Rusland, Egypten, Cambodja, Turkmenistan, Usbekistan, Iran og Belarus.

Værtslandene skal overholde deres forpligtelser i henhold til international menneskerettighedslovgivning, integrere fænomenet tværnational undertrykkelse i deres nationale lovgivning, øge bevidstheden, tilbyde uddannelse til alle relevante organer og alt relevant personale og støtte ofre, der søger retfærdighed.

EU har intensiveret sin støtte til menneskerettighedsforkæmpere, men har brug for stærkere ansvarlighedsmekanismer, bedre koordinering mellem myndighederne og øget virksomhedsansvar. Europols mandat bør udvides, så agenturet får beføjelse til at vurdere og udføre due diligence for så vidt angår politisk motiverede INTERPOL-efterlysningsblade (rødt hjørne) og deres forbindelse til tværnational undertrykkelse. Andre forbedringer omfatter ajourføring af EU's retningslinjer vedrørende menneskerettighedsforkæmpere, så de kommer til at omfatte tværnational undertrykkelse, udvidelse af mandatet for ProtectDefenders.eu, oprettelse af dataindsamlings- og overvågningsmekanismer og strømlining af visumpolitikker og opholdsordninger.

Hvad angår digital tværnational undertrykkelse bør den imødegås ved hjælp af strenge regler for dem, der muliggør tværnational undertrykkelse, f.eks. spywareindustrier og sociale medier, navnlig ved at forhindre eksport af spyware til autoritære regimer, for hvilke det er dokumenteret, at de udfører tværnational undertrykkelse, og gennem effektiv håndhævelse af EU's forordning om digitale tjenester.

På den eksterne scene skal EU tage tværnational undertrykkelse op som en integreret del af EU's udenrigspolitiske indsats og – navnlig ved at bringe problemet med tværnational undertrykkelse op i sine menneskerettighedsdialoger med tredjelande og andre internationale fora – håndhæve menneskerettighedskonditionaliteten for bilaterale aftaler og finansiel bistand og indføre målrettede sanktioner, når det er nødvendigt.

BILAG: ENHEDER ELLER PERSONER, SOM ORDFØREREN HAR MODTAGET INPUT FRA

I henhold til artikel 8 i bilag I til forretningsordenen erklærer ordføreren at have modtaget input fra følgende enheder eller personer som led i udarbejdelsen af udkastet til betænkning inden vedtagelsen i udvalget:

Enhed og/eller person
Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
Freedom House
Amnesty International
Human Rights Watch
Front Line Defenders
Protection International
International Partnership for Human Rights (IPHR)
International Federation for Human Rights (FIDH)
Araminta
International Campaign for Tibet
European Uyghur Institute
CNCD-11.11.11
The Cairo Institute for Human Rights Studies (CIHRS)
Egyptian Front for Human Rights
Egyptian Forum
Committee to Protect Journalists
EuroMed Rights
Saferworld
Baha'i International Community
Zawiya Talta online newspaper
Reporters sans frontières (RSF)

Ordføreren har udarbejdet ovenstående liste på eget ansvar.

Når fysiske personer er identificeret på listen ved deres navn, deres funktion eller begge, erklærer ordføreren for udtalelsen at have forelagt de pågældende fysiske personer Europa-Parlamentets databeskyttelsesmeddelelse nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), hvori de gældende betingelser for behandling af deres personoplysninger og rettighederne forbundet med denne behandling er fastlagt.